ומה נר דלהבי עבידא כי לא הדליק בה שרי לטלטולה, מטה דלאו להבי עבידא לא כ"ש? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר רב "מטה שיחדה למעות: הניח עליה מעות אסור לטלטלה, לא הניח עליה מעות מותר לטלטלה, לא יחדה למעות: יש עליה מעות אסור לטלטלה אין עליה מעות מותר לטלטלה והוא שלא היו עליה בין השמשות אמר עולא מתיב ר' *אלעזר *מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אין חיבור לה, ואין נמדדת עמה ואין מצלת עמה באהל המת, ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות הא אין עליה מעות שריא אף על גב דהוו עליה בין השמשות? ההיא ר' שמעון היא דלית ליה מוקצה, ורב כרבי יהודה סבירא ליה, הכי

ומה נר דלהבי עבידא כו'. פי' בקונטרס דדייק מדקתני אבל לא יש דמסיק נמי ממה שיחדה והניח עליה מעות כו' תקשה ליה מנר של מתכת דשרי ר' יהודה אפילו יחדו לעיל מדקתני חוץ מן הנר שהדליקו בה באותה שבת אבל לא הדליקו בה באותה שבת אע"פ שיחדה והדליקו בה בחול שרי וגרלה לר"י דלא דייק כלל מדקתני אבל לא יש ללא דוקא בנר של חרס הוא דקאמר דלהבי עבידא שתחלת עשייתה היא להדלקה והוי כמו יחוד שמיד שמדליקין בה פעם אחת ממאכת ואין ראויה לתשמיש אחר ולכך תחלת עשייתה אינה אלא להדלקה אע"פ שראויה לתשמיש אחר בין עשייה להדלקה מ"מ אין עושין אותה לכך שאין זה אלא זמן מועט אבל בנר מתכת אין עשייתה להדלקה לבד, דראויה כל שעה לתשמיש אחר:

לא הניח עליה מעות מותר לטלטלה. ומתוארות דאסר ר' יהודה לעיל (דף לו.) נראה לר"י דאסר אפי' לא תקע בה דאטוארות לא חזיא אלא לתקיעה ואין לחלק בין תקע ללא תקע אבל מטה וגר חזי לתשמיש אחריתא: **יש** עליה מעות אסור לטלטלה. ע"כ במיא אייתי *דבשבת תנן פרק טומ (לקמן קמב:) מעבר הכר והן טופלות ובמניח בשבת אייתי דבהניח מבעוד יום והיו עליה בין השמשות אפילו אין עליה מעות אסור לטלטלה דקאמר בסיפא דמילתיה ותקשה דאיך יכול להיות שמניח לדעת בשבת וי"ל כגון שהניח נכרי לו תיבות לדעת ישראל וא"ת אמאי לא מוכח מהכא בפ' אין נדין (ביצה כו:) דאין מוקצה לחלי שבת וי"ל דאיכא לאוקמא כגון שהניחם לדעת ישראל כדי להסירם אחר שעה והוו כגמרו בידי אדם ולמאי דפריכית לעיל דהא דיש מוקצה לחלי שבת היינו באיסור אכילה ולא בטלטול א"ש: **מוכני** שלה. פי' בקונטרס דגבי שידה תנן לה במסכת כלים (פי"ח מ"ח) והיא עשויה למרכבת אנשים וגשים *ואין נראה לר"י דאי חזיא למדרס לא שייך בה מדידה ולא איתקש לשק ולא בעינן מיטלטל מלא וריקן כדמוכח בפרק אלו מומין (בכורות לח. ושם) דפריך ואין לו תוך בכלי שמף מקבל טומאה הוא והא דומיא דשק בעינן ומשני בהכך דחזו למדרסות לכך נראה דאינה עשויה אלא לכלים והא דאמר לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פד. ושם) שלש תיבות הן תיבה שפתחה מלא טמאה מדרס מלמעלה טמא מת פי' אבל מדרס לא לפי שאומרים עמוד ונעשה מלאכתו והבאה במדה טהורה מכלים פי' שיש לה מ' שאה אור"י דלריך לומר דלא קאי אפתחה מלא דכיון דחזיא למדרס אפילו באה במדה טמאה בית הקברות (ג) שהכלים על דופני השידה ותקשה דמי יביא טומאה, על הכלים ומפרש ריב"א דמייתי שפיר דקיימא השידה באהל המת ומוקפת במיד פתיל ואע"ג דכלי עץ אינו מטיל בגמיד פתיל היכא דמקבל ארבעים שאה מטיל כיון דלא מקבל טומאה כדתנן במסכת כלים ואלו מטילין בגמיד פתיל כלי גלגלים כו' וכלי עץ המוארים ואין ל"ל דמוכני יש לו בית קיבול אלא פשוטי כלי עץ הוא ויש נקב בשידה בלבד והכלים בתוך השידה והמוכני תופפת שם וממעטת אותו נקב עד שאין נשאר פותח טפח ותקשה כיון דבשמעת אינו ממעטו בחלון דמוכח בלא יחפור (ג"ב כ: ושם) דפריך אהא דתקני דכלי חרס ממעטו בחלון הא קחזי ליה פי' ולא מבטלו אם כותם כדאמר בפ' בתרא (דף קמ.) בימי חבא שאול בן בטנית פקקו את המאור בטפיח והתם לא בטלוהו שאם ביטלוהו בשבת היה חייב משום בונה דהא מוסיפים על הבנין אלא ודאי בלא ביטול אייתי ואפ"ה כותם וכבלי עץ אמריגן נמי בפ' בתרא דמגילה (דף כו:) הא בי כנישתא דרומאי דהוה פתיחה להוא אגרונא דהוו מחתי בה מיתי בעו כהני למיזל לגוויי התם אמרו ליה לרבא אמר להו זילו דלו תיבותה ותותבוהו אבבא דה"ל כלי עץ הטשוי לנחת ומסתמא לא היו מבטלין אותו אם שהרי ס"ת מניחין בתוכו ומיהו תכן וגרוגרות אין להם דין כלים לתפי' סותמין כל החלון לריכין ביטול כדמוכח בפרק לא יחפור (ג"ב יא:) ולר"ת אין נראה לפרש דמוכני הוי אוהל דאין דרך להניח מעות על האוהל דקתני ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות ומפרש דמוכני היינו כן של שידה כמו את הכויר ואת כגו (שמות ג) וכמו מכוות במלכים (א ז) פי' בסים שהשידה מונחת עליו ויש בשידה נקב מתחתיה כנגד המוכני והיא בבה"ק והטומאה נכנסת דרך נקב בשידה ואין המוכני מלא כיון שהיא נשמטת ואין מבטלין אותה אם שאין סותמת כל הנקב אלא ממעטת אותו מפותח טפח כדפי' לעיל וג"ל דמייתי שאין הטומאה כנגד הנקב דכשהטומאה נגד הנקב אפילו אין בו פותח טפח בוקעת ועולה כדאמר בפ"ק דסוכה (דף יה: ושם) אהובה בבית ואין בה פותח טפח טומאה כנגד אהובה כל הבית טהור לפי שבוקעת ועולה וכן במסכת אהלות* ומייתי לה בהעור והרוטב (חולין קכה:) חבילי המטה וסריגי חלוטת כו' פירסן על המת באויר הטוגע כנגד הנקב ומא אלא כנגד הנקב טהור והתם אין בנקבים פותח טפח דקתני דיש בית לעליה: **אין** גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות. מפרש ר"י דכשהיא נשמטת היא כלי בפני עצמה אבל כשאינה נשמטת מותר לגוררה אע"פ שיש עליה מעות דכיון שאינם ע"ג השידה שהיא עיקר הכלי שרי: **הא** אין עליה מעות שריא אע"ג דהוו עליה כל בין השמשות. קשה לרשב"א דמאי פריך לוקמא בשכח ולהכי אין עליה מעות אע"ג דהוו עליה כל בין השמשות שריא כדאמר בפרק טומ (לקמן קמב:) ובזמן שיש עליה מעות אסור לגוררה אפי' בשכח שהוא מלטול גמור וקמ"ל דבאינה נשמטת שרי לגוררה מלטול גמור ומתרץ דע"כ במניח אייתי דהא אין גוררין אותה משמע אפי' לגורך מקומה ואי בשכח הא אמרי' בפרק טומ (ג"ז שם) לא שנו אלא לגורך גופו אבל לגורך מקומו מטלטלו ועודן עליו (*ומיהו מטה שיחדה והניח עליה מעות *אינה למימר דמודה ר"ש דמדקפיד עליה מיחד לה מקום כדאמרי' בריש כל הכלים (שם קכג: ושם) הכל מודים כיון דקפיד עליה מיחד לה מקום ופר"ת דהכל מודים אפי' ר"ש והא דפריך לעיל מנר היינו משום שאין לחלק בין מטה לשאר דברים אלא כשהניח עליה מעות ולפ"ז לא קשה לעיל אפי' הקונטרס שפי' דדייק מדקתני אבל לא יש) :

הכי

*) [ועי' תוס' מנחות לא. ד"ה שידה]

[לקמן מו.] כלים פי"ח מ"ב

פי"ח מ"ח [דף לא.]

[דף נ.]

[שם]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואינה מצלת וכו' ומפסיק בפני הטומאה: (ב) תוס' ד"ה ואין מצלת וכו' בבית הקברות והכלים מעל דופני השידה:

גליון השי"ס

גמ' בזמן שהיא נשמטת. עי' לקמן דף מח ע"ב תוס' ד"ה דבר תורה: תוס' ד"ה הא אין וכו'. איכא למימר דמודה ר"ש. עי' לעיל ד' לו ע"א תוס' ד"ה הא ר' יהודה:

[הוא בתוספתא דאהלות פ"ם]

נוסחא (המשך) מגבה

ם

ט"יחדה/לא יחדה
הבדל בין מטה ט"יחדה לא יחדה
למעות

ונמטה [מנ:] דקאמר גבי מוכניות וכו' ע"ש מכמש דדוקא ע"י ע"ש אבל ת"ש לא היו עושין אף על גב דכייתוסין לא הניחו לדעתם לא תשיב בשבת אע"ג לא היו יכולין לעמדם בלא מלטול קא אע"ג דקאמר ושמעוס [תו"י]

וכשנ"א פירש כמסכיות דכיון אלין נכנסין לה אלא נתקרלי בעלמא לא הוי כבר מיוחד למדרס שהרי סתיבה עשויה ליישב כה בני אדם ואפ"ה כטמאוקה מי שאה עטהורם [תוספות ישנים]

רבינו חננאל

הבל פטום שהוא מנורה שאין לה אלא קנה אחד ואין על ראשה אלא קב אחת הדליקו עליו באותה שבת דברי הכל (אחד) [אמר]. לא הדליקו עליו דברי הכל מותר. הא דאמר רב מטה שיחדה למעות והניח עליה מעות *) והיו עליה המעות כל בין השמשות. אע"פ שנטלו המעות עכשיו ואינם במטה אסור למטלה. אסיקנא דרב כר' יהודה אמרה לשמעתיה. מתיב ר' אלעזר הא דתנן בכלים פ' י"ח מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אינה חבור ואינה נמדדת עמה ואינה נצלת באהל המת. פי' (כאן) [כן] של שידה בזמן שהיא נשמטת אינה כמו השידה ואינה נשלפת עמה ולא נצלת עמה מפני שהשידה כלי ווו אינה כלי **) מכללא לפיכך אמרו אין גוררין *) פ"ם כאן.**) פ"ם כאן ועי' בתמנ"ן ובתפנ"א.

רב נסים גאון

זהב באה קנים אינה באה זהב אינה באה קנים השיבו הרוא פטום מיתקרי והפטום שהזכיר ר' זירא בשמועה זו נחשת היא וחדש ואינו נמאס ואם הדליקו עליו נר באותו שבת הרי הוא מוקצה מחמת איסור ולפי שהוא מנוקה מלכלוך לא הוי מוקצה מחמת מיאוס ועל דעת ר' מאיר שהיה מתיר מלטול הפטים אם לא הדליקו עליו באותה שבת זה הפטום אע"פ שהוא כחרש שאינו נמאס אסור למלטלו לפי שנראה כמי שהדליקו עליו באותו יום ועל דעת ר' יהודה שהיה אוסר מלטול נר [נר ישן] (חרש) [של חרש] הרי הפטום מותר למלטלו לפי שנראה כמי שהדליקו בזה הקרשיא מידי למימרא דר' יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה מוקצה מחמת איסורו ליה ליה והתניא ובגמ' דבני מערב' נרסי מעשה היה ושילטלו פטום מתחת הנר בשבת מה אנן קיימין אי כר' מאיר אפילו פטום יהא אסור כמו שאסר כל הנרות מטלטלין הוץ מן הנר שהדליקו בה באותה שבת וזה הפטום הדליקו בו באותה שבת הרי הוא לר' מאיר אסור ואי כר"ש אפילו נר עצמו יהא מותר וכל שכן הפטום שהוא מותר ואין אנו צריכים להודיענו זה ההיתר בפטום על דעת ר' שמעון שהיה סובר נר עצמו מותר למלטלו וכ"ש פטום מתחתיו אלא כן אנן כר' יהודה דר' יהודה אומר נר מאוס פטום אינו מאוס וזה פירוש הפירוש שפירשנו אבל באראתי זה הפטום כי ראיתי מי שפירש אותו בטעם אחר וסבר שר' שמעון שהוא